

## **Wstępne informacje o projekcie LIFE**

### **Wprowadzenie:**

Województwo Śląskie we współpracy z Zarządem Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego planuje przygotowanie i złożenie wniosku do Programu LIFE, w ramach podprogramu na rzecz środowiska w obszarze przyroda i różnorodność biologiczna.

Projekt będzie obejmował przede wszystkim działania w obszarze rzeki i dorzecza Górnej Odry, jednak możliwe, a nawet konieczne jest objęcie projektem także innych części Województwa Śląskiego, gdyż szanse mają wyłącznie projekty bardzo dopracowane, o odpowiednio dużej skali i szerokim zasięgu oddziaływania. Finalny zasięg projektu oraz jego szczegółowy zakres zostaną ustalone w toku prac przygotowawczych do złożenia wniosku wstępnego.

### **Podstawowe informacje na temat Programu LIFE:**

Program LIFE – instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

### **Cel główny:**

Celem głównym proponowanego projektu jest przygotowanie kompleksowego, przedsięwzięcia o charakterze modelowym, obejmującego działania w zakresie ochrony przyrody i zachowania różnorodności biologicznej.

### **Zakładany budżet:**

Zakładany budżet projektu wynosi około 80 – 100 mln zł. Zgodnie z dokumentami programowymi LIFE wnioskodawcy mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków Komisji Europejskiej na realizację projektów w wysokości standardowo do 60% kosztów kwalifikowanych. W przypadku otrzymania dofinansowania na przedmiotowy projekt planuje się następnie ubiegać o sfinansowanie 35% kosztów kwalifikowalnych wnioskodawcy z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wkład własny ponoszą wszyscy Partnerzy (każdy minimum 1 euro), przy czym udział

Województwa Śląskiego obejmie pozostałą kwotę do osiągnięcia wymaganych 5% kosztów kwalifikowalnych.

### **Czas realizacji:**

Zazwyczaj projekty dużej skali w ramach programu LIFE trwają około 5-6 lat, jednak jest to okres, który w uzasadnionych przypadkach może ulec wydłużeniu (szczególnie w przypadku bardzo złożonych, rozbudowanych przedsięwzięć).

### **Partnerzy projektu:**

Tzw. *Projekty zintegrowane* w ramach programu LIFE oznaczają projekty wdrażające na dużą skalę terytorialną strategię lub plany na rzecz ochrony środowiska lub klimatu, wymagane przez określone unijne przepisy i z tego względu beneficjentami tych projektów są głównie podmioty publiczne.

- Lider projektu: Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
- Partner koordynujący: Związek Gmin i Powiatów Województwa Śląskiego
- Proponowani Partnerzy towarzyszący (krajowi):
  - o Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych,
  - o Park Śląski w Chorzowie,
  - o Śląski Ogród Botaniczny,
  - o Politechnika Śląska,
  - o Śląska Organizacja Turystyczna,
  - o Ministerstwo Środowiska,
  - o Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
  - o Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich,
  - o Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach (rola konsultanta),
  - o Jednostki Samorządu Terytorialnego z terenu objętego działaniami w ramach projektu (w tym ok. 10 gmin z terenu Subregionu Zachodniego).

**Gminy z terenu Subregionu Zachodniego będące bezpośrednimi uczestnikami projektu:**

*Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wśród obszarów cennych przyrodniczo na terenie Subregionu Zachodniego można wyróżnić następujące gminy z terenu Subregionu Zachodniego:*

- o Czerwionka-Leszczyny (najważniejsze walory przyrodnicze);*
- o Kuźnia Raciborska (najważniejsze walory przyrodnicze);*
- o Lyski (najważniejsze walory przyrodnicze);*
- o Nędza (najważniejsze walory przyrodnicze);*
- o Racibórz (ponadprzeciętne walory przyrodnicze);*
- o Rybnik (ponadprzeciętne walory przyrodnicze);*
- o Gorzyce (przeciętne walory przyrodnicze);*
- o Krzyżanowice (przeciętne walory przyrodnicze);*
- o Lubomia (przeciętne walory przyrodnicze);*
- o Żory (przeciętne walory przyrodnicze).*

*Możliwy jest udział w projekcie kolejnych gmin z terenu Subregionu Zachodniego po zdefiniowaniu kluczowych zjawisk problemowych w projekcie, które mogą obejmować np. konieczność zachowania niektórych siedlisk gatunków zagrożonych wyginięciem (niezależnie od klasyfikacji gminy w ramach Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego).*

**Projekt będzie miał charakter międzynarodowy**, gdyż projekty tego typu są bardzo pozytywnie postrzegane w programie LIFE i otrzymują dodatkowe punkty ze względu na zwiększoną europejską wartość dodaną przedsięwzięcia.

Partnerzy międzynarodowi:

- o Kraj Morawsko-Śląski (Czechy).*

#### **Cele ogólne (w warstwie projektowej):**

- wspieranie opracowywania i wdrażania unijnej polityki i przepisów w dziedzinie przyrody i różnorodności biologicznej, w tym unijnej Strategii na rzecz różnorodności biologicznej do 2020 r., dyrektyw 92/43/EWG i 2009/147/WE, w szczególności przez zastosowanie, rozwój, testowanie i prezentację podejść, najlepszych praktyk i rozwiązań;

- wspieranie dalszego rozwoju wdrażania i zarządzania siecią „Natura 2000”, w szczególności stosowania, rozwoju, testowania i prezentacji zintegrowanych podejść do realizacji priorytetowych ram działań;
- ulepszanie bazy wiedzy dla celów rozwoju, wdrażania, oceny, monitorowania i opiniowania unijnej polityki i przepisów w zakresie przyrody i różnorodności biologicznej, a także dla celów oceny i monitorowania czynników, presji i reakcji wpływających na przyrodę i różnorodność biologiczną w Unii i poza nią.

#### **Planowane działania:**

- działania dotyczące najlepszych praktyk;
- działania demonstracyjne;
- działania pilotażowe;
- działania promocyjno-informacyjne;
- rozwój lokalnej infrastruktury turystycznej (rozumiany jako ograniczenie zagrożeń dla obszarów cennych przyrodniczo ze strony ekspansywnego rozwoju ruchu turystycznego);
- mała retencja wodna jako metoda łagodzenia skutków suszy, ograniczania ryzyka powodziowego i ochrona różnorodności biologicznej.

#### **Korzyści dla województwa śląskiego:**

- neutralizacja antropopresji jako istotnego czynnika zagrażającego zrównoważonemu rozwojowi środowiskowemu;
- zachowanie bioróżnorodności obszarów wartościowych przyrodniczo i ochrona gatunków zagrożonych;
- kształtowanie pozytywnego wizerunku obszaru świadomego środowiskowo, a jednocześnie promującego nowoczesny model turystyki „przyjaznej dla środowiska”;
- podniesienie świadomości ekologiczno-środowiskowej społeczeństwa;
- znaczące dokapitalizowanie działań z zakresu rozwoju infrastruktury turystycznej i promocja regionalnych walorów przyrodniczo-turystycznych, przy jednoczesnym zachowaniu bioróżnorodności i ochronie zagrożonych gatunków;
- korzyści środowiskowe wynikające z zachowania dziedzictwa biologicznego regionu, przy jednoczesnej możliwości rozwoju turystycznego;
- stymulowanie rozwoju bioróżnorodności regionu;

- kontrolowany rozwój turystyki na obszarze regionu;
- znaczące korzyści finansowe dla gmin uczestniczących w projekcie wynikające z nakładów na rozwój lokalnej infrastruktury turystycznej;
- łagodzenie skutków suszy i ograniczanie ryzyka powodziowego dzięki działaniom w obszarze małej retencji wodnej.

### **Planowane działania fazy wstępnej (przygotowawczej):**

*Faza wstępna obejmuje działania do momentu złożenia zarysu projektu w celu wstępnej weryfikacji przez Komisję Europejską.*

- zdefiniowanie obszaru objętego projektem (terytorium);
- określenie kluczowego problemu oraz działań (zakres projektu) umożliwiających jego rozwiązanie (oraz implementację w formie dobrych praktyk w ramach działań na terenie innych obszarów UE);
- przygotowanie założeń merytorycznych i budżetu do projektu głównego.

### **Zakładany harmonogram działań związanych z projektem LIFE:**

- 2 kwietnia 2020: uruchomienie naboru;
- 6 października 2020: złożenie wniosków wstępnych;
- listopad 2020: preselekcja wniosków wstępnych i zaproszenie do złożenia pełnych wniosków;
- marzec 2021: złożenie pełnych wniosków;
- czerwiec/lipiec 2021: weryfikacja pełnych wniosków oraz informacja na temat wyników;
- październik 2021: podpisanie umów i rozpoczęcie projektów.